

Medal „Za zdobycie Wiednia”

(ros. Медаль "За взятие Вены")

Statut medalu.

Medal został ustanowiony Dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 9 czerwca 1945 roku.

Medal „Za zdobycie Wiednia” był przyznawany wszystkim oficerom i szeregowym Armii Czerwonej, Marynarki Wojennej, oraz wojsk NKWD, którzy brali bezpośredni udział w heroicznym szturmie i zdobyciu Wiednia w dniach 16 marca – 13 kwietnia 1945 roku. Medalem również nagradzano wszystkich dowódców wojskowych, którzy uczestniczyli w opracowaniu i realizacji planu zdobycia Wiednia.

Operacja wiedeńska. *Operacja wiedeńska została uruchomiona przez radziecki 3 Front Ukraiński w celu zdobycia Wiednia, stolicy Austrii podczas II wojny światowej. Ofensywa trwała od 2 do 13 kwietnia 1945 roku. Miasto Wiedeń było otoczone i oblężone przez większą część ofensywy, aż do jego zdobycia. Józef Stalin osiągnął porozumienie z zachodnimi aliantami przed kwietniem 1945 roku, dotyczące względnych powojennych wpływów politycznych każdej ze stron w znacznej części Europy Wschodniej i Środkowej, jednak umowy te nie mówiły praktycznie nic o losach Austrii, oficjalnie uznawanej za obszar Ostmark w Wielkich Niemczech po Anschlussie w 1938 roku. W rezultacie zwycięstwo radzieckiej ofensywy w kierunku Austrii i wyzwolenie przez Armię Czerwoną znacznej części tego kraju byłoby bardzo korzystne dla późniejszych powojennych negocjacji z aliantami zachodnimi.*

Po niepowodzeniu operacji Frühlingserwachen (Wiosenne Przebudzenie), 6-Armia Pancerna SS Seppa Dietricha wycofała się etapami do obszaru wiedeńskiego. Niemcy rozpaczliwie przygotowywali pozycje obronne, próbując strzec miasta przed szybko przybywającymi Sowieciami. Na wiosnę 1945 roku, postęp radzieckiego 3 Frontu Ukraińskiego generała Fiodora Tołbuchina przez zachodnie Węgry nabrał tempa po obu stronach Dunaju. 30 marca postępujące Sowiety przekroczyły rzeki Hron i Nitra, a następnie przekroczyli granicę między Węgrami i Austrią. Tołbuchin był teraz gotowy, by zaatakować Austrię i zająć Wiedeń. 2 kwietnia Radio Wiedeńskie zaprzeczyło, że stolica Austrii została uznana za miasto otwarte. Tego samego dnia oddziały radzieckie zbliżyły się do Wiednia z południa, po tym jak opanowały Wiener Neustadt, Eisenstadt, Neunkirchen i Gloggnitz. Baden i Bratysława zostały opanowane 4 kwietnia. Po przybyciu do Wiednia armie radzieckiego 3 Frontu Ukraińskiego otoczyły, obległy i zaatakowały miasto. Udział w tym działaniu brała radziecka 4 Armia Gwardii, 6 Armia Pancerna Gwardii, 9 Armii Gwardii, oraz 46 Armii. Austriacka Grupa Oporu O-5 pod wodzą Carla Szokolla, chcąc oszczędzić zniszczenia Wiednia, aktywnie próbowała sabotować niemiecką obronę i ułatwić wejście Armii Czerwonej. Jedynymi ważnymi siłami niemieckimi, stojącymi przed sowieckimi wojskami,

był niemiecki II Korpus Pancerny SS z 6 Armii Pancernej SS, wraz z siłami zebranymi ad hoc składającymi się z garnizonów i jednostek przeciwlotniczych. Bitwę o austriacką stolicę charakteryzowały w niektórych przypadkach zaciekle walki miejskie, ale były też części miasta, w które wkroczyli Sowieci z niewielką obroną. Obrona w Parku Praterów była zorganizowana przez szóstą dywizję pancerną, wzdłuż południowej strony miasta były 2 i 3 Dywizje Pancerne SS, a na północy dywizja Führer-Grenadier. Sowieci zaatakowali we wschodnich i południowych przedmieściach Wiednia 4 Armią Gwardii i częścią 9 Armii Gwardii. Niemcy obrońcy trzymali Sowieców na południowych przedmieściach miasta do 7 kwietnia. Jednak po pomyślnym zdobyciu kilku przyczółków na południowych przedmieściach, Sowieci przeszli 8 kwietnia do zachodnich przedmieść miasta wraz z 6 Armią Pancerną Gwardii i większą częścią 9 Armii Gwardii. Zachodnie przedmieścia były szczególnie ważne dla Sowieców, ponieważ obejmowały główny dworzec kolejowy w Wiedniu. Sukcesy sowieckie na zachodnich przedmieściach szybko przeszły w infiltrację wschodnich i północnych przedmieść później tego samego dnia. Na północ od Dunaju 46 armia przeszła na zachód przez północne przedmieścia Wiednia. Centralny Wiedeń był teraz odcięty od reszty Austrii. 9 kwietnia oddziały radzieckie zaczęły przenikać do centrum miasta, ale walki uliczne trwały jeszcze kilka dni. W nocy 11 kwietnia 4 armia gwardii szturmem przebiła się przez kanały naddunajskie, wykorzystując jednostki 20 korpusu gwardzistów i 1 korpusu zmechanizowanego przechodząc przez most Reichsbrücke. W ataku, który miał miejsce 13 kwietnia, Flotylla Dunaju zaatakowała oddziały 80 Dywizji Strzelców Gwardii i 7 Dywizji Lotniczej Gwardii po obu stronach mostu, przecinając kable i zabezpieczając most. Jednak inne ważne mosty zostały zniszczone. Wiedeń w końcu upadł, gdy ostatni obrońcy w mieście poddali się tego samego dnia. II Korpus Pancerny SS, jednak wyruszył na zachód wieczorem 13 kwietnia, aby uniknąć okrążenia. Tego samego dnia 46 armia zajęła Essling, a Flotylla Dunaju przewiozła piechotę morską w górę rzeki koło Klosterneuburga. Podczas gdy walki uliczne jeszcze się nasilały na południowych i zachodnich przedmieściach Wiednia w dniu 8 kwietnia, inne wojska III Frontu Ukraińskiego omijały Wiedeń i wysunęły się na linię Linz i Graz. 10 kwietnia wszystkie dwa mosty w mieście zostały zniszczone. Most Floridsdorf został pozostawiony w stanie nienaruszonym. Wiedeń upadł, a Niemcy przenieśli się teraz na północny zachód, by utrzymać kolejną linię obrony. Do 15 kwietnia armie radzieckiego III Frontu Ukraińskiego posunęły się jeszcze dalej w głąb Austrii. Całkowicie wyczerpane resztki szóstej SS-Armii Pancernej zostały zmuszone do ucieczki w okolice Wiednia i Linzu. Zaraz za cofającymi się Niemcami znajdowały się elementy 9 Armii Gwardii Sowieckiej i 46 Armii Radzieckiej. 26 Armia i 27 Armia przemieszczały się w kierunku na północ od Grazu tuż za wycofującą się 6 armią. 57 Armia i bułgarska 1 Armia przemieszczały się w kierunku na południe od Grazu (koło Maribor) tuż za wycofującą się 2 Armią Pancerną. Żadna z tych armii niemieckich nie była w stanie uczynić więcej, niż tymczasowo zatrzymać postępujące siły radzieckie. Niektóre z najlepszych budynków Wiednia legły w gruzach po bitwie. Nie było wody, elektryczności ani gazu - a bandy ludzi, zarówno cudzoziemców, jak i Austriaków, splądrowali i napadli na bezradnych mieszkańców w

przypadku braku policji. Podczas gdy radzieckie siły szturmowe na ogół zachowywały się dobrze, druga fala wojsk radzieckich przybyłych do miasta była źle zdyscyplinowana, grabieże i gwałty trwały przez kilku tygodniową orgię przemocy, która została porównana do najgorszych aspektów wojny trzydziestoletniej. Podobnie jak Bittrich, generał von Büнау opuścił Wiedeń, zanim padł, by uniknąć złapania przez Sowietów. Fiodor Tolbukhin dowodził południowo-wschodnią grupą wojsk i Zakaukaskim Okręgiem Wojskowym do jego przedwczesnej śmierci w 1949 roku, podobno z powodu problemów z sercem. Austriacki polityk Karl Renner w kwietniu utworzył w Wiedniu tymczasowy rząd z milczącą aprobatą zwycięskich sił radzieckich i ogłosił secesję Austrii od Trzeciej Rzeszy.

Medal „Za zdobycie Wiednia” jest noszony po lewej stronie klatki piersiowej po medalu „Za zdobycie Königsberga”.

Łącznie nadano około 277.380 medali.

Ogólny opis medalu.

Medal „Za zdobycie Wiednia” ma formę kręgu z mosiądzu o średnicy 32 mm. Na awersie odznaczenia w centralnej części pod pięcioramienną gwiazdką został umieszczony trzywersowy napis: „ЗА ВЗЯТИЕ ВЕНЫ”. W dolnej części awersu widnieje gałąź laurowa. Awers medalu w całości ma otoczkę. Na rewersie medalu widnieje data zdobycia Wiednia: „13 апреля 1945”, nad którą znajduje się pięcioramienna gwiazda. Brak otoczki na rewersie medalu. Wszystkie napisy są wypukłe.

Medal za pomocą uszka w górnej części i zawieszki został połączony z pięciokątną metalową blaszką (kołodką), owiniętą niebieską wstążką z granatowym paskiem.

Wariant 1. Uszko medalu zostało przylutowane do krążka. Ten wariant medalu był nadawany bezpośrednio po zakończeniu wojny w latach 1945 – 1946.

Wariant 2. Uszko medalu ma kształt rosyjskiej litery „П”, stanowi całość z krążkiem. Ten wariant medalu był nadawany w latach 1946 – 1948 i jest ekstremalnie rzadki.

Wariant 3. Uszko medalu okrągłe, płaskie, stanowi całość z krążkiem. Ten wariant medalu był nadawany w latach 1946 – 1948.

Wariant 4. Uszko medalu okrągłe, stanowi całość z krążkiem. Ten wariant medalu był nadawany w późniejszych latach osobom, które z jakichś powodów nie otrzymały odznaczenia po wojnie.

Na rynku kolekcjonerskim można spotkać podróbki medalu „Za zdobycie Wiednia”. Jakość ww. podróbek bardzo się różni, często wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia.

